

Magyarország Alkotmánybírósága

1535 Budapest,
Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Ügyfelem, a

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/239-2/2014
Érkezett:	2014 MÁRC 27.
Példány:	1
Melléklet:	
Kezelőiroda:	

Ügyszám: IV/239-1/2014.

[REDACTED] indítványozó – a továbbiakban: Indítványozó – képviseletében eljárva (ügyvédi meghatalmazásomat I/1. alatt mellékelten csatolom) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § a)-b) pontja alapján benyújtott alkotmányjogi panaszomat a tisztelt Alkotmánybíróság általam 2014. év február hó 24. anján kézhez vett felhívására tekintettel az alábbiakkal kívánom

kiegészíteni.

A tisztelt Alkotmánybíróság álláspontja szerint a benyújtott alkotmányjogi panaszban nem került kellően alátámasztásra Ügyfelem jogsérelme, tehát nem került kellően kifejtésre, hogy a támadott ítélet miért és mennyiben sérti Ügyfelem Alaptörvényben biztosított jogait.

Álláspontom szerint a benyújtott panasz részletesen felsorolja és kifejti az egyes Alaptörvényben biztosított és a támadott ítélet által sértett Ügyfelemet megillető alapjogokat. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a teszi lehetővé, hogy az alaptörvény ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal forduljon a tisztelt Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A fentiek szerint benyújtott panasz álláspontom szerint megfelel a fenti feltételeknek, így panaszomat változatlan tartalommal fenntarva csupán kiegészíteni kívánom az alábbiak szerint.

1. A jogbiztonsághoz és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme (Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése)

Az Alaptörvény a tisztességes eljáráshoz való jogot a XXIV. cikkben és XXVIII. cikkben – a közigazgatással és bírósági eljárásokkal összefüggésben – szabályozza. A XXIV. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. A XXVIII. cikk (1) bekezdése pedig kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A tisztességes eljáráshoz való jog tehát tágan értelmezendő, mert egyrészt e körbe vonja az Alaptörvény a megfelelő ügyintézéshez való jogot (azaz nemcsak a bírósági eljárásokra vonatkozik), másrészt az eljárás(ok) egészében érvényesülnie kell. Ezzel lényegében általános, s nem is csak a bírósági eljárásokra szorítkozó érvennyel fogalmazza meg a tisztességes eljáráshoz való jogot, illetve a tisztességes eljárás követelményét és annak egyes elemeit. A tisztességes eljáráshoz való jog alaptörvényi szabályán egyértelműen kimutathatók az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatása.

Az alkotmánybírósági gyakorlat korábban a jogállamiságból és a független, pártatlan bírósághoz való jogból levezetve érvényesítette a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az emberi jogot védő fórumok szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan, avagy nem tisztességes. (6/1998. (III. 11.) AB határozat) A tisztességes eljáráshoz való jog így felöleli az eljárási jogok egészének érvényesülését. Ugyanakkor maga a tisztességes eljáráshoz való jog az alapjogi dogmatika szerint abszolút jog. Nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne; ezért a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérrendszer, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta. (Ugyanígy saját dogmatikája van annak, mi számít bíróságnak, mikor törvényes, független és pártatlan az eljáró testület stb.)

A fentiekben kifejtettek szerint annak megítélése szempontjából, hogy egy eljárás mennyiben volt tisztességes, figyelembe kell venni az eljárás valamennyi körülményét és az eljárási jogok egészének érvényesülését.

Indítványozó álláspontja szerint az alperesek védekezésének kiterjesztő értelmezése, a konkrét fellebbezési kérelmük figyelmen kívül hagyása, valamint a másodfokú bíróság által bizonyítatlannak vélt körülmények körében a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség elmulasztása nem csupán a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, hanem kérdéssé teszi az ítéletet meghozó bíróság pártatlanságát is, tekintettel arra, hogy a rendelkezésére álló eljárási lehetőségek közül Indítványozóra, mint a mai társadalmi viszonyok között oly sokszor bírált hitelintézetre nézve a leghátrányosabb megoldást választotta.

A sérelmezett döntést hozó bíróság egyebekben indokolási kötelezettségének sem tett eleget, csupán az egyszerűbb és kényelmesebb utat választva a mindössze két oldalas ítéletében annyit jegyzett meg, hogy Indítványozó „követelése összecszerűségét nem bizonyította”.

Az a körülmény tehát, hogy az elsőfokú bíróság keresetnek helyt adó ítélete a másodfokú bíróság által teljesen új indokok alapján megváltoztatásra és keresete teljes mértékben elutasításra került nagymértékben sérti az Indítványozó jogbiztonsághoz és tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve azon jogát, hogy ügye független és pártatlan bíróság előtt kerüljön elbírálásra, így a döntés ezen oknál fogva Alaptörvényellenes.

2. A jogorvoslathoz való jog sérelme (Alaptörvény XXVIII. Cikk (7) bekezdése)

Az előző pontban kifejtett tisztességtelen és részrehajló bírósági eljárás egyenes következménye lett Indítványozó jogorvoslathoz való jogának sérelme is.

Minthogy a perben a pertárgy értéke nem érte el a Pp. 271. § (2) bekezdésében rögzített felülvizsgálati határértéket, azaz a hárommillió forintot, így Indítványozó felülvizsgálattal nem élhetett. A jogsértő ítélet tehát valójában Indítványozót megfosztotta az ügy érdemében hozott első döntés elleni fellebbezés jogától is, hiszen a keresetet teljes egészében alaposnak ítélt döntés ellen a felperesi pozícióban lévő fél jogorvoslati lehetősége értelmezhetetlen és kizárt.

Az Indítványozó jogorvoslathoz való jogát tehát a másodfokú bíróság a támadott ítéletével teljesen elvonta, amely nem felel meg az Alaptörvény 1. Cikkében rögzített szükségesség-arányosság követelményének.

Mivel az Alkotmánybíróság a jogorvoslati jogot alkotmányos alapjognak tekinti, a jogorvoslati jogra vonatkozóan is érvényesül az annak korlátozhatóságáról szóló, az Alaptörvény 1. Cikkének (3) bekezdésében (a régi Alkotmány 8. § (2) bekezdésében) foglalt garanciális szabály, és az ezzel kapcsolatban kimunkált szükségesség-arányosság teszt. „Az Alkotmánybíróságnak a 6/1998. (III.11.) AB határozatban összegzett állandó gyakorlata szerint (ABH 1998, 91, 98-99), az alapvető jog korlátozása csak akkor marad meg az alkotmányos határok között, ha a korlátozás elkerülhetetlen, azaz más alkotmányos alapjog, valamint alkotmányos érték védelme vagy érvényesülése, illetve az Alkotmányból következő feladat megvalósítása más módon nem biztosítható, továbbá, ha az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya arányban áll egymással.” (1234/B/1995. AB határozat, ABH 524, 530.)

A másodfokú bíróság tehát azzal, hogy teljesen új indokok alapján döntött el a jogvitát jogerősen, megfosztotta az Indítványozót az Alaptörvény XXVIII. Cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogától. A teljesen új alapra helyezett döntés ellen ugyanis – a felülvizsgálati határértéket el nem érő pertárgyértékre tekintettel – a felülvizsgálat kizárt volt, így gyakorlatilag **egyfokúra redukálódott** az eljárás. A másodfokú bíróság ezen eljárása azért is eredményezett nagyfokú jogsérelmet Indítványozó számára, mert a másodfokú bíróságnak lehetősége lett volna arra, hogy a fellebbezési kérelemnek megfelelően ahelyett, hogy végső, jogorvoslattal már nem támadható ítéletet hozzon, visszautalja az ügyet az elsőfokú bíróság elé, annak érdekében, hogy megismételje a bizonyítási eljárást a másodfokú bíróság által bizonyítatlannak ítélt kérdésben. Ezzel lehetőséget adott volna a feleknek a másodfokú ítéletben foglalt – Indítványozó előtt nem ismert – új indok megvitatására és az arra vonatkozó nyilatkozattételre. Amennyiben pedig a másodfokú bíróság a Pp. 252. § (3) bekezdésének megfelelő döntést hozza meg, azaz az enyhébb jogsérelmet okozó törvény adta lehetőséggel él, úgy elkerülhető lett volna az Indítványozó jogorvoslathoz való jogának sérelme.

A Pp. 253. § (3) bekezdése továbbá az alábbiakról rendelkezik:

„A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) változtathatja meg, e korlátok között azonban a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az első fokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott. A másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről.”

Amint azt már a korábban benyújtott panaszomban is rögzítettem és ahogy az megállapítható a peres eljárás irataiból is, **az alperes fellebbezése egyértelműen csupán az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és új tárgyalási határnap kitűzésére irányult.** Az alperes fellebbezése tehát egyértelmű volt tekintetben, hogy mit tegyen a másodfokú bíróság. **A másodfokú bíróság ezért a Pp. idézett 253. § (3) bekezdése szerint alperes fellebbezési kérelméhez kötve volt,** így az alperesnek sem okozott volna azzal sérelmet, amennyiben a jogszabályoknak megfelelően úgy hozza meg határozatát, hogy az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja. Az idézett törvényhely szerint ugyanis a másodfokú eljárásban is – figyelemmel az ítélet teljességének elvére – meghatározó jelentősége van annak, hogy a felek kérelmei mire irányulnak.

Panaszom jogi indokolásaként hivatkozni kívánok a Pp. 215. §-ához fűzött indokolásra, melyet az alábbiakban idézek és melynek Indítványozóra nézve leglényegesebb megállapításait vastagon szedve jelölöm:

„1. A Pp. 215. §-ában – összhangban a Pp. 213. § (1) bekezdésével – az ítélet teljességének elve jut kifejeződésre. Az e szakaszban foglalt következmények a Pp. 3. §-ában előírt rendelkezési elvből következnek. A rendelkezési elv az egyén önrendelkezési jogának polgári eljárásjogi vetülete, amely a felek részéről - felelősségük hangsúlyozása mellett - az egyéni érdekérvényesítést követeli meg. Ennek az elvnek a következetes és feltétlen érvényesülését az 1995. évi LX. törvény (továbbiakban: VI. Ppn.) tette lehetővé, amelynek jogpolitikai indoka abban állt, hogy - az officialitás elvének visszaszorításával - hangsúlyt nyerjen: a bíróságnak nem feladata a felek saját érdekeinek érvényesítése a felek helyett és esetlegesen akaratauk, de legalábbis nemtörődömségük ellenében. Ezért az új szabályozás a felekre bízta annak eldöntését, hogy milyen igényeket kívánnak érvényesíteni, és azt milyen mértékben teszik.

Ennek megfelelően a Pp. 3. § (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el (kérelemre történő eljárás elve), míg a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, hacsak törvény másként nem rendelkezik. E rendelkezések pedig kijelölik a bíróság számára azt a keretet, amelyen belül "jogot szolgáltat", mert: az egyén a kérelem által nem csak azt határozza meg, hogy a bíróság érdemi döntése mire kell, hogy kiterjedjen, hanem azt is, hogy mire terjedhet ki; ez pedig végső soron annak meghatározását is jelenti, hogy a bíróság - a perbe vitt igény elbírálásán keresztül - meddig avatkozhat a felek magánjogi viszonyaiba.

Fentiek a Pp. 213. § (1) bekezdésében és a Pp. 215. §-ában nyernek jogszabályi alapot. Előbbi ugyanis a bíróságot kötelezi arra, hogy döntsön a perben érvényesített valamennyi kérelemről, míg utóbbi azt a korlátot határozza meg, hogy a bíróság nem ítélhet meg többet, mint amennyit a fél a kérelmében kért. E két rendelkezés fejezi ki - egyrészt negatív, másrészt pozitív oldalról - az ítélet teljességét.

2. A Pp. 215. §-a a "kérelmen túlterjeszkedés tilalmát" fogalmazza meg, amely szerint tehát a bíróság csak a felek kérelme alapján dönthet. E szabályt a Pp. kiterjeszti a főkövetelés járulékaire is. Ennek megfelelően mondta ki a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) - a PK 50. számú állásfoglalásban -, hogy a kártérítési összeg után kamat a károsodás bekövetkeztétől jár, a bíróság azonban csak a kereseti kérelemnek megfelelő időponttól ítélhet meg kamatot.

Előfordulnak olyan esetek az ítélkezési gyakorlatban, amikor a bíróságok eltérnek a kérelemben foglaltaktól, de az mégsem ütközik a "kérelmen túlterjeszkedés tilalmába". Ez a helyzet azokban az esetekben, amikor a bíróság marasztalás helyett - ha a követelés még nem járt le és a megállapításnak a Pp. 123. §-a szerinti feltételei egyébként fennállnak - megállapítást tesz. Az alperes által érvényesített beszámítási kifogás - viszontkereset hiányában - csak a felperes követelése erejéig vehető figyelembe, ezt meghaladóan a bíróság megállapítás formájában sem hozhat ítéletet (BH 330/1975.).

Szintén ebbe a körbe tartozik, ha a végrehajtás megszüntetése helyett a bíróság a végrehajtást korlátozza, a tartásdíjfizetési kötelezettség megszüntetése helyett a tartásdíj mértékét leszállítja, vagy ha a felek kérelmeitől eltérően a szerződést annak érvénytelenségének megállapítása vagy megszüntetése helyett módosítja. **Általánosságban elmondható, hogy a bíróságok a "kevésbéket a többen" megítélhetik."**

A panasszal támadott ítélet alapján képező másodfokú eljárásban a bíróság megsértette a fent részletezett elveket és olyan módon döntötte el a jogvitát, melyre **egyik fél akarata sem irányult**.

Ezzel a másodfokú bíróság végérvényesen eldöntötte a felek közötti jogvitát alperesi vitatás hiányában és Indítványozó felhívásának elmulasztása ellenére is, így döntése nem csupán a jogbiztonsághoz való jogot, hanem a jogorvoslathoz való jogot is sérti, mely nem tekinthető arányos és szükségszerű korlátozásnak, azaz döntése ezen oknál fogva is Alaptörvénybe ütközik.

3. A tulajdonhoz való jog sérelme (Alaptörvény XIII. Cikkének (1) és (2) bekezdése)

A panaszomban kifejtett indokaimat a tulajdonhoz való jog sérelme tekintetében is változatlan tartalommal fenntartom. Indítványozónak nem áll rendelkezésére olyan igényérvényesítési lehetőség, amely ne ütközzön az ítélet dolog tilalmába, így megállapítható, hogy a panasszal támadott ítélet Indítványozót nem csupán a keresettel érvényesített követelésének érvényesíthetőségétől, hanem a nyújtott kölcsön – ügyleti kamattal és egyéb szerződés szerinti költségekkel nem növelt – tiszta – az alperesek által teljesített összegekkel csökkentett – értéke visszakövetelésének lehetőségétől is megfosztotta.

A másodfokú bíróság ítélete tehát végérvényesen megfosztotta Indítványozót tulajdonától, mely sérti Indítványozó tulajdonhoz való jogát, így a másodfokú bíróság ítélete ezen oknál fogva is Alaptörvényellenes.

4. ÖSSZEGRZÉS

A fentiekben kifejtett indokaim alapján **kérem tehát a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.22.575/2013/5. számú Alaptörvényellenes ítéletét megsemmisíteni szíveskedjen.**

Kérem továbbá a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alkotmányjogi panaszunk való helytadás esetén az elsőfokú eljárás megisméltéséhez szükséges intézkedéseket hivatalból megtenni szíveskedjen.

Budapest, 2014. év március hó 24. napján

Tisztelettel:

képv.: HEJJA Ügyvédi Iroda
dr. Héjja Eszter ügyvéd